Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Leerjaar 3 (2026 - 2027) **Bovenbouw VMBO TL**

Van Haestrecht College
Vossenbergselaan 8, 5171 CC, KAATSHEUVEL, Noord-Brabant

Inhoudsopgave

Vakken

Aardrijkskunde 1
Beeldend -tekenen 4
Biologie 7
Duits 12
Economie 17
Engels 22
Geschiedenis 25
Kunstvakken inclusief ckv 28
Lichamelijke opvoeding 31
Natuur- en scheikunde 1 35
Nederlands 44
Wiskunde 47

Bijlagen

Bijlage 1 — Gebruikte eindtermen 50
Bijlage 2 — Toegestane hulpmiddelen 82
Bijlage 3 — Planningsoverzicht 84

Aardrijkskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Aardrijkskunde die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Arm en Rijk	Schriftelijk examen	SE-week 1	15.0%
SE02	Natuurlijke hulpbronnen	Schriftelijk examen	SE-week 2	15.0%
SE03	Grenzen en identiteit	Schriftelijk examen	SE-week 3	15.0%
SE04	Onderzoek in de eigen omgeving	Praktische opdracht	Periode 3	5.0%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Aardrijkskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Arm en Rijk

SE-week 1 | Schoolexamen (SE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- regionale verschillen in welvaart in Nederland beschrijven en verklaren;
- regionale verschillen in welvaart in de Verenigde Staten en Nigeria beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken;
- vicieuze cirkel tussen armoede, honger en gezondheid in Nigeria beschrijven en verklaren en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/K/1 | AK/K/2 | AK/K/3/3.1 | AK/K/3/3.1.1b | AK/K/3/3c | AK/K/3/3d | AK/K/3/3f | AK/K/7/14 | AK/K/7/15

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

SE02 - Natuurlijke hulpbronnen

SE-week 2 | Schoolexamen (SE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- het gebruik van energie en de gevolgen ervan voor Nederland en Frankrijk beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer energieverbruik en de effecten ervan beschrijven en de situatie in beide landen vergelijken;
- het gebruik van energie en de gevolgen ervan voor Brazilië beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven;
- de verhouding tussen de verschillende gebruikte bronnen van energie in Brazilië beschrijven en de voor- en nadelen van die energiebronnen beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/K/1 | AK/K/2 | AK/K/3/3.1 | AK/K/3/3.1.1b | AK/K/3/3c | AK/K/3/3d | AK/K/3/3f | AK/K/5/8 | AK/K/5/9

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Aardrijkskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Grenzen en identiteit

SE-week 3 | Schoolexamen (SE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- verschillen in regionale identiteit en de manier waarmee men daarmee omgaat in Nederland en België beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken;
- territoriale conflicten in Rusland verklaren en verbanden leggen met grondstoffen en culturele verschillen;
- verschillende regionale tegenstellingen in Rusland beschrijven en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/K/1 | AK/K/2 | AK/K/3/3.1 | AK/K/3/3.1.1b | AK/K/3/3c | AK/K/3/3d | AK/K/3/3f | AK/K/9/20 | AK/K/9/21

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Periode 3 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- verschillen tussen meer en minder welvarende wijken en voorstellen voor verbetering van de woon- en leefomstandigheden in de eigen regio beschrijven;
- het gebruik van energie in de eigen regio beschrijven en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven;
- verschillende soorten grenzen in de eigen regio beschrijven en verklaren en verbanden leggen met identiteit.

De opdracht en de eisen waar je werk aan moet voldoen staan in Teams beschreven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

AK/K/1 | AK/K/2 | AK/K/3 | AK/K/5/7 | AK/K/7/13 | AK/K/9/19

WEEGFACTOR
5.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Verslag (VS)

TIJDSDUUR
6 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Beeldend -tekenen die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Kunstbeschouwing Dromen	Schriftelijk examen	SE-week2	10.0%
SE02	Praktische Opdracht Dromen	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
SE03	Praktische Opdracht Crisis	Praktische opdracht	Periode 3	10.0%
Totale weging dit jaar				**30.0%**

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Kunstbeschouwing Dromen

SE-week2 | Centraal examen (CE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Aspecten van de voorstelling, aspecten van de vormgeving en bijbehorende kunstbegrippen binnen een kunstbeschouwelijke toets met als thema Dromen kunnen benoemen.

De te leren begrippen en uitleg over de aspecten van de voorstelling en vormgeving zijn terug te vinden in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/3 BV/K/8

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

SE02 - Praktische Opdracht Dromen

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Praktische opdracht met proces en product binnen het thema Dromen. De opdracht bestaat uit: 1. Voorbereiden; bedenken, schetsen, proefjes etc. 2. Vaststellen ontwerp; keuzes maken na voorbereiding. 3. Uitvoeren werkstuk; schetsen uitwerken in definitief werkstuk. 4. Beoordelen en evalueren. 5. Presenteren.

De opdracht stap voor stap en de eisen waar je werk aan moet voldoen staan beschreven in je werkboek en in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/1 BV/K/2 BV/K/4 BV/K/5 BV/K/6 BV/K/7 BV/V/2 BV/V/3 BV/V/1/11 BV/V/1/12 BV/V/1/13 BV/V/1/14

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
720 minuten

Beeldend -tekenen / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Periode 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Praktische opdracht met proces en product binnen het thema Crisis
De opdracht bestaat uit: 1. Voorbereiden; bedenken, schetsen, proefjes etc. 2. Vaststellen ontwerp; keuzes maken na voorbereiding. 3. Uitvoeren werkstuk; schetsen uitwerken in definitief werkstuk. 4. Beoordelen en evalueren. 5. Presenteren.

De opdracht stap voor stap en de eisen waar je werk aan moet voldoen staan beschreven in je werkboek en in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BV/K/1 BV/K/2 BV/K/4 BV/K/5 BV/K/6 BV/K/7 BV/V/2 BV/V/3 BV/V/1/11 BV/V/1/12 BV/V/1/13 BV/V/1/14

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

720 minuten

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Biologie die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Stevigheid en beweging	Schriftelijk examen	SE-week 1	12.5%
SE02	Voorlichting SOA	Mondeling examen	Periode 2	2.5%
SE03	Erfelijkheid en evolutie	Schriftelijk examen	SE-week 2	10.0%
SE04	Practica over cel bouw en ordening	Praktische opdracht	Periode 3	12.5%
SE05	Duurzaam leven	Schriftelijk examen	SE-week 3	12.5%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Stevigheid en beweging

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt:
- kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven en de meest voorkomende organisatieniveaus binnen organismen noemen en beschrijven
- toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden
- delen die van belang zijn voor stevigheid en beweging noemen, in afbeeldingen aanwijzen en in situaties waarin dit relevant is functie(s) en werking beschrijven inclusief een aantal microscopische en macroscopische details
- beschrijven wat er gebeurt bij bepaalde vormen van overbelasting van het bewegingsapparaat tijdens het werk en bij sport en hoe deze overbelasting zoveel mogelijk vermeden kan worden.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/1 BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/K/4/5b BIO/K/8/11a BIO/K/8/12a BIO/K/8/12b BIO/K/4/5a

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

SE-week 1

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE02 - Voorlichting SOA

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Presentatie aan de klas.

Onderwerp: voorlichting van een SOA naar keuze. De opdracht en Rubric worden voor aanvang van de opdracht met de leerlingen gedeeld. Thema 2 is naslagwerk.

Leerdoel: Je kunt ziekteverschijnselen en genezingsmogelijkheden noemen van seksueel overdraagbare aandoeningen.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/K/10 BIO/K/4/5b BIO/K/5/7 BIO/K/4/5a

WEEGFACTOR

2.5%

TYPE TOETS

Mondeling examen

TOETSINGSVORM

Audiovisuele presentatie (AVP)

TIJDSDUUR

120 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

SE03 - Erfelijkheid en evolutie - Leerstofomschrijving

Je kunt: - de namen van organismen opzoeken en delen waaruit ze zijn samengesteld - de relaties noemen die ze onderling en met hun omgeving hebben - de relatie toelichten tussen een grotere voedselproductie en bodembewerking, voeding gewasbescherming en veredeling waaronder genetische modificatie - voortplanting en groei bij organismen toelichten, evenals de vorm en functie van seksueel gedrag daarbij - enkele situaties noemen, waarin het relevant is enige kennis te hebben van de erfelijkheidsleer en situaties noemen, waarin het relevant is om genetisch advies in te winnen in in dit verband vormen van prenataal onderzoek beschrijven - toelichten dat individuen informatie over erfelijke eigenschappen overdragen aan hun nakomelingen en welke rol chromosomen en geslachtscellen hierbij spelen - het proces en de betekenis van de gewone celdeling (mitose) en de reductiedeling (meiose) beschrijven - conclusies trekken uit gegevens bij mono hybride kruisingen over het genotype en fenotype van ouders en/of hun directe nakomelingen - toelichten dat onder andere bepaalde stoffen en straling invloed kunnen hebben op de frequentie waarmee mutaties plaatsvinden - toelichten dat in de loop van de tijd nieuwe rassen en soorten zijn ontstaan, mede onder invloed van mutatie en selectie

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Erfelijkheid en evolutie

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/K/10 BIO/K/4/5b BIO/K/4/5a

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
SE-week 2

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

SE04 - Practica over cel bouw en ordening

Periode 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING
Portfolio microscopie met daarin:
- Microscopische tekeningen m.b.v. de tekenregels.
- Wetenschappelijk verslag

De informatie hierover kun je vinden in de MS Teams van de klas. Daar staan de opdracht en rubric, deze worden tijdig vrijgegeven. Het verslag wordt en de practica worden individueel uitgemaakt en uitgevoerd. De practica vinden onder schooltijd plaats (circa 6 uur) en et in elkaar zetten van het portfolio is buiten schooltijd (circa 2 uur)

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/1 BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/K/4/5b BIO/K/5/7 BIO/K/6/9b BIO/K/4/5a

WEEGFACTOR
12.5%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Verslag (VS)

TIJDSDUUR
8 uren

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
* Basispakket hulpmiddelen
* Verklarende woordenboeken

Biologie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE05 - Duurzaam leven - Leerstofomschrijving

Je kunt:
- kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven, en de meest voorkomende organisatieniveaus binnen organismen noemen en beschrijven
- toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden
- de namen van organismen opzoeken en de delen waaruit ze zijn samengesteld
- de relaties noemen en toelichten die ze onderling en met hun omgeving hebben
- toelichten dat de mens voor voedsel, water, zuurstof, grondstoffen, energie en recreatie van ecosystemen afhankelijk is
- de relatie toelichten tussen een grotere voedselproductie en bodembewerking, voeding, gewasbescherming en veredeling waaronder genetische modificatie
- de belangrijkste oorzaken en effecten noemen van de aantasting van natuur en milieu door overbevolking, door bepaalde soorten afval, door het gebruik van bestrijdingsmiddelen, door verkeer en door energiegebruik, mede met gebruikmaking van scheikundige benamingen
- voor een concrete situatie informatie verzamelen voor mogelijkheden tot maatregelen met als doel het waarborgen van een duurzame relatie tussen mens en milieu en de geïnventariseerde maatregelen samen vatten en de effecten ervan toelichten
- het belang beschrijven van een nationale en mondiale aanpak van bescherming van het milieu

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

SE05 - Duurzaam leven

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

TOEGEKENDE EINDTERMEN

BIO/K/1 BIO/K/2 BIO/K/3 BIO/K/7 BIO/K/4/5b BIO/K/6/9b BIO/K/4/5a

WEEGFACTOR
12.5%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Duits die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Schrijfvaardigheid	Schriftelijk examen	SE-week 1	15.0%
SE02	Kijk- en luistervaardigheid	Digitaal examen	Periode 2	15.0%
SE03	Gespreksvaardigheid	Mondeling examen	SE-week 2	15.0%
SE04	Leesvaardigheid	Schriftelijk examen	SE-week 3	15.0%
Totale weging dit jaar				**60.0%**

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Schrijfvaardigheid

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Puntsgewijs schrijven van een informele brief/email

De leerling kan:

- (persoonlijke) gegevens verstrekken
- een kort bedankje, groet, of goede wensen schriftelijke overbrengen
- een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen
- op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/2 DU/K/3 DU/K/7 DU/V/4

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Woordenboeken naar doeltaal**

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE02 - Kijk- en luistervaardigheid

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Kijk- en luistertoets, Digitaal

De leerling kan:

- aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte
- de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/2 DU/K/5

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Digitaal examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Gespreksvaardigheid

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Eigen foto beschrijven + 1 thema naar keuze kunnen presenteren. De rubric zal in de les besproken worden en is ook in Teams te vinden.

De leerling kan:

- adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten, zoals begroeten.
- informatie geven en vragen.
- naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven.
- uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens.
- een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/1 DU/K/2 DU/K/3 DU/K/6

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Mondeling examen

TOETSINGSVORM

Mondeling (MON)

TIJDSDUUR

15 minuten

Duits / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE04 - Leesvaardigheid

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Leestoets

De leerling kan:

- aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte
- de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven
- de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven
- gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken
- verbanden tussen de delen van een tekst aangeven
- het gebruik van speciale stijlmiddelen herkennen
- conclusies trekken met betrekking tot het schrijfdoel, de opvattingen, de gevoelens van de auteur en tot het beoogde publiek.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

DU/K/2 DU/K/4 DU/V/1

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Woordenboeken naar doeltaal**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Economie die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	PO Sparen & Lenen	Praktische opdracht	Periode 2	5.56%
SE02	SE Arbeidsmarkt	Schriftelijk examen	SE-week 2	11.11%
SE03	PO: het organiseren van een eigen festival.	Praktische opdracht	Periode 3	5.56%
SE04	Wat doet de overheid	Schriftelijk examen	SE-week 3	11.11%
Totale weging dit jaar				**33.339999999999996%**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - PO Sparen & Lenen - Leerstofomschrijving

Titel: Praktische opdracht sparen en lenen.

Opzet: Leerling krijg een situatie waarin een persoon een (wereld)reis wil gaan maken over een aantal jaar. Hij heeft een bepaald bedrag nodig en gaat onderzoeken hoe hij voor kan zorgen dat hij geld genoeg heeft om de reis te maken. Hierbij houdt hij rekening met informatie over spaarrekeningen, consumentenorganisaties, beleggen en wordt er onderzoek gedaan naar lenen.

De leerling kan:
• Informatie van banken over sparen en lenen gebruiken en hier een beargumenteerde keuze in maken.
• Informatie van consumentenorganisatie gebruiken om tot een oordeel te komen
• Onderscheid maken in spaarvormen: het bedrag de te ontvangen rente en de looptijd.
• Berekeningen maken met enkelvoudige rente en samengestelde rente
• De risico's van beleggen in aandelen uitleggen en hier een oordeel over geven.
• Verschillende leningsvormen onderscheiden en vergelijken, zoals: hypothecaire lening, persoonlijke lening en doorlopend krediet.
• Bij de keuze voor een leningsvorm rekening houden met de criteria: te lenen bedrag, te betalen rente en aflossing, looptijd van de rente en aflossing en invloed op de financiële situatie
• Een advies geven wat verstandig is om te doen bij de gegeven situatie

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

SE01 - PO Sparen & Lenen

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EC/K/4B

WEEGFACTOR
5.56%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Verslag (VS)

TIJDSDUUR
360 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
* **Basispakket hulpmiddelen**
* **Verklarende woordenboeken**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE02 - SE Arbeidsmarkt

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je weet wat:

• een cao is.
• hoe je je nettoloon berekent
• wat het verschil is tussen wit, grijs en zwart werk
• wat het wettelijk minimumloon is en voor wie het bedoeld is
• welke arbeidsmotieven er zijn
• welke productiesectoren er zijn
• wat arbeidsverdeling is
• wat een zzp'er is
• wat de arbeidsmarkt en werkgelegenheid zijn
• wanneer je tot de beroepsbevolking hoort
• waar de Algemene wet gelijke behandeling voor bedoeld is
• wat arbeidsparticipatie is
• wat werkloosheid is en welke gevolgen het heeft
• wat het UWV doet bij werkloosheid
• wat conjuncturele werkloosheid is
• wat structurele werkloosheid is
• wat frictie-, seizoen- en regionale werkloosheid zijn

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EC/K/5A EC/K/5B

WEEGFACTOR

11.11%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* **Basispakket hulpmiddelen**
* **Verklarende woordenboeken**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.

Periode 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

K/1 K/2 K/3 K/4a K/5a K/5b. Je maakt een werkstuk over het organiseren van een eigen festival. Je maakt een (kor)t draaiboek over het organiseren van een festival, het kiezen van de juiste ondernemingsvorm, berekenen hoogte van de ticketprijs en het berekenen van de nettowinst. Voorafgaand aan het werkstuk wordt hoofdstuk 6 besproken en vindt een uniek bezoek aan Fairytale Festival plaats waar je een week voor het festival een rondleiding krijgt en je kunt sparren en vragen stellen over bovenstaande onderwerpen met de organisatie. LEREN = DOEN!

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EC/K/1 EC/K/3 EC/K/4A EC/K/5A EC/K/5B EC/V/2

WEEGFACTOR

5.56%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Verslag (VS)

TIJDSDUUR

360 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Economie / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE04 - Wat doet de overheid - Leerstofomschrijving

Je weet wat:

- weet welke overheden er zijn en wat hun taken zijn
- weet hoe de overheid ons gedrag beïnvloedt
- weet waarom de overheid bepaalde taken zelf uitvoert
- weet wat het verschil is tussen de collectieve en particuliere sector
- weet wat privatisering is
- weet wat sociale zekerheid is
- weet waarom we samen verantwoordelijk zijn voor sociale zekerheid
- weet welke soorten verzekeringen en voorzieningen er zijn
- weet hoe de sociale zekerheid wordt betaald
- weet welke inkomsten een gemeente heeft
- weet wat de belangrijkste inkomsten van het rijk zijn
- weet wat het verschil is tussen directe en indirecte belastingen
- weet welke andere inkomsten het rijk heeft
- weet wat de rijksbegroting en miljoenennota met elkaar te maken hebben
- weet waar de overheid op let bij haar uitgaven
- weet hoe een begrotingstekort of begrotingsoverschot ontstaat
- weet wat een staatsschuld is

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

SE04 - Wat doet de overheid

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EC/K/3 EC/K/6/8

WEEGFACTOR
11.11%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Verklarende woordenboeken**

Engels / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Engels die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Leesvaardigheid	Schriftelijk examen	SE-week 1	15.0%
SE02	Schrijfvaardigheid	Schriftelijk examen	SE-week 2	10.0%
SE03	Spreekvaardigheid	Mondeling examen	SE-week 3	15.0%
Totale weging dit jaar				**40.0%**

Engels / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Leesvaardigheid

SE-week 1 | Centraal examen (CE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

De leerling kan:
- Aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte.
- De hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven.
- De betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven.
- Gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken.
- Verbanden tussen delen van een tekst aangeven.
- Het gebruik van speciale stijlmiddelen herkennen.
- Conclusies trekken met betrekking tot het schrijfdoel, de opvattingen, de gevoelens van de auteur en tot het beoogde publiek.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EN/K/2 | EN/V/1 | EN/K/4/4a | EN/K/4/4b | EN/K/4/4c | EN/K/4/4d | EN/K/4/4e

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Woordenboeken naar doeltaal**

Engels / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE02 - Schrijfvaardigheid

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Puntsgewijs een informele brief schrijven.
De leerling kan:
- (Persoonlijke) gegevens verstrekken.
- Een kort bedankje, groet of goede wensen schriftelijk overbrengen.
- Een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om te verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen.
- Op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EN/K/2 EN/K/3 EN/K/7 EN/V/4

WEEGFACTOR
10.0%

TYPE TOETS
Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM
Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR
50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING
Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN
- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Woordenboeken naar doeltaal**

SE03 - Spreekvaardigheid

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Nieuws presentatie.
De leerling kan:
- Informatie geven.
- Een mening/oordeel geven.
- Uitdrukking geven aan (persoonlijke) gevoelens.
- Een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst, beschrijven.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

EN/K/1 EN/K/2 EN/K/3 EN/K/6

WEEGFACTOR
15.0%

TYPE TOETS
Mondeling examen

TOETSINGSVORM
Voordracht (VD)

TIJDSDUUR
15 minuten

Geschiedenis / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Geschiedenis die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Industriële samenleving in Nederland	Schriftelijk examen	SE-week 1	12.5%
SE02	Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945	Schriftelijk examen	SE-week 2	12.5%
SE03	De Koude Oorlog	Schriftelijk examen	SE-week 3	12.5%
SE04	Interview Historisch Persoon	Praktische opdracht	Periode 3	12.5%
Totale weging dit jaar				**50.0%**

Geschiedenis / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Industriële samenleving in Nederland

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kan de kenmerken van de industriële samenleving in Nederland beschrijven en verklaren, en daarbij historische bronnen gebruiken om een beeld te vormen van de economische, sociale en politieke veranderingen in de 19e en 20e eeuw.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

GS/K/1 GS/K/2 GS/K/3 GS/V/3 GS/K/6/9

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kan de culturele en mentale veranderingen in Nederland na 1945 beschrijven en verklaren, en daarbij historische bronnen gebruiken om een beeld te vormen van maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende normen en waarden.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

GS/K/1 GS/K/2 GS/K/3 GS/V/5 GS/V/6 GS/K/8/13 GS/K/10/17

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

Geschiedenis / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - De Koude Oorlog

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kan de oorzaken, belangrijkste gebeurtenissen en gevolgen van de Koude Oorlog beschrijven en verklaren. Je kan historische bronnen gebruiken om een beeld te vormen van de invloed van de Koude Oorlog op Nederland en de wereld.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

GS/K/1 GS/K/2 GS/K/3 GS/K/9/15 GS/V/9/28a GS/K/10/17

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

SE04 - Interview Historisch Persoon

Periode 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je houdt een fictief interview met een belangrijk (overleden) persoon uit de periode 1848 tot 1990. over de historische gebeurtenissen waarbij deze persoon betrokken is geweest. Je laat zien dat je begrip hebt van de historische ontwikkelingen in Nederland, Europa en de wereld.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

GS/K/1 GS/K/2 GS/K/3 GS/V/7 GS/K/8/13 GS/K/9/15

WEEGFACTOR

12.5%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Verslag (VS)

TIJDSDUUR

25 uren

Kunstvakken inclusief ckv / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Kunstvakken inclusief ckv die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
HO01	Culturele en Kunstzinnige activiteiten	Handelingsdeel	Periode 3	*Geen weging*
SE01	Cultureel Zelfportret	Praktische opdracht	Periode 1	33.3%
SE02	Praktische Opdracht	Praktische opdracht	Periode 3	33.4%
SE03	Kunstdossier	Praktische opdracht	Periode 3	33.3%
Totale weging dit jaar				**99.99999999999999%**

Kunstvakken inclusief ckv / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

HO01 - Culturele en Kunstzinnige activiteiten

Periode 3 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Actief deelnemen aan ten minste 4 culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstdisciplines. Mocht je niet aanwezig zijn bij een activiteit, ben je zelf verantwoordelijk om een vervangende culturele activiteit te ondernemen, Doe dit altijd in overleg met je docent.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

CKV/K/3

TYPE TOETS

Handelingsdeel

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

20 uren

SE01 - Cultureel Zelfportret

Periode 1 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Cultureel Zelfportret
Praktische opdracht die voortkomt uit onderzoek naar kunst & cultuur in de eigen omgeving. Je doet onderzoek door middel van een vragenlijst wat je al weet van kunst & cultuur, maar ook wat je er zelf al mee doet en waar je interesses liggen.
Deze uitkomst wordt op een creatieve, zelf te kiezen wijze, vormgegeven die je van te voren bespreekt met je docent. De opdracht en de eisen waaraan je werk moet voldoen staan in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

CKV/K/2 CKV/K/3

WEEGFACTOR

33.3%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

240 minuten

Kunstvakken inclusief ckv / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE02 - Praktische Opdracht

Periode 3 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Praktische opdracht vanuit een kunstdiscipline die voortkomt uit een kunstzinnige activiteit waaraan de je hebt deelgenomen. De opdracht bestaat uit:
1. Voorbereiden; bedenken, schetsen, proefjes etc.
2. Vaststellen ontwerp; keuzes maken na voorbereiding.
3. Uitvoeren werkstuk; schetsen uitwerken in definitief werkstuk.
De opdracht en de eisen waaraan je werk moet voldoen staan in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

CKV/K/3

WEEGFACTOR
33.4%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
300 minuten

SE03 - Kunstdossier

Periode 3 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Kunstdossier
In je kunstdossier komt de verslaglegging en reflectie van de culturele activiteiten die je hebt gedaan, maar hierin komen ook alle (kunstzinnige) opdrachten die je gemaakt hebt met betrekking op verschillende kunstdisciplines.
De vorm van het dossier wordt door jou en de docent samen bepaald n.a.v. interesses van de leerling.
De opdracht en de eisen waaraan je werk moet voldoen staan in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

CKV/K/1 | CKV/K/2 | CKV/K/4

WEEGFACTOR
33.3%

TYPE TOETS
Praktische opdracht

TOETSINGSVORM
Overig (OV)

TIJDSDUUR
20 uren

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Lichamelijke opvoeding die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Hoog- en verspringen	Praktische opdracht	Periode 2	2.5%
SE02	Hardlopen	Praktische opdracht	Periode 1	2.5%
SE03	Werpen/stoten/slingeren	Praktische opdracht	Periode 1	2.5%
SE04	Terugslagspel 1 Volleybal	Praktische opdracht	Periode 2	5.0%
SE05	Circuit op muziek	Praktische opdracht	Periode 2	5.0%
SE06	Zelfverdediging	Praktische opdracht	Periode 2	5.0%
SE07	Turnen	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
SE08	Actuele bewegingsactiviteit	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
SE09	Terugslagspel 2 Racketsport	Praktische opdracht	Periode 2	5.0%
Totale weging dit jaar				**47.5%**

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Hoog- en verspringen

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Atletiekonderdeel hoogspringen

Criteria: Je wordt beoordeeld op techniek en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 LO1/K/3 LO1/K/7

WEEGFACTOR

2.5%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

20 minuten

SE02 - Hardlopen

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Atletiek onderdeel hardlopen

Criteria: je wordt beoordeeld op techniek en prestatie.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 LO1/K/3 LO1/K/7

WEEGFACTOR

2.5%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

20 minuten

SE03 - Werpen/stoten/slingeren

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Atletiek onderdeel waarbij minimaal één vorm van werpen, stoten of slingeren wordt uitgevoerd.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 LO1/K/3 LO1/K/7

WEEGFACTOR

2.5%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

20 minuten

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE04 - Terugslagspel 1 Volleybal

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Volleybal

Criteria: Je wordt beoordeeld op techniek en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

60 minuten

SE05 - Circuit op muziek

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Circuit op muziek

Criteria: Je wordt beoordeeld op techniek en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/6

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

30 minuten

SE06 - Zelfverdediging

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Vorm van zelfverdediging

Criteria: je wordt beoordeeld op techniek en prestatie.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/8

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

30 minuten

Lichamelijke opvoeding / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE07 - Turnen

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Turn meerkamp met zwaaien en springen

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/5

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

60 minuten

SE08 - Actuele bewegingsactiviteit

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Coöperatieve samenwerkingsspelen.
Criteria: je wordt beoordeeld op samenwerking en prestatie.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/3 | LO1/K/9

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

60 minuten

SE09 - Terugslagspel 2 Racketsport

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar | Gebruikt OVG-scoring

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Racketsport
Criteria: Je wordt beoordeeld op techniek en prestatie

TOEGEKENDE EINDTERMEN

LO1/K/2 | LO1/K/3 | LO1/K/4

WEEGFACTOR

5.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

60 minuten

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Natuur- en scheikunde 1 die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Stoffen	Praktische opdracht	Periode 1	15.0%
SE02	Straling	Schriftelijk examen	SE-week 1	10.0%
SE03	Het weer	Praktische opdracht	Periode 2	10.0%
SE04	Licht	Praktische opdracht	SE-week 2	15.0%
SE05	Elektriciteit en energie	Schriftelijk examen	SE-week 3	20.0%
Totale weging dit jaar				**70.0%**

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Stoffen - Leerstofomschrijving

Soorten materialen herkennen aan de stofeigenschappen en materiaaleigenschappen.
Stofeigenschappen: fase, kleur, geur, oplosbaarheid in water, kookpunt, smeltpunt, geleiding van elektriciteit, dichtheid

Het begrijpen van dichtheid:
--> zweven, zinken en drijven

Beschermingsmaatregelingen kunnen benoemen en toe kunnen passen tijdens de proeven.
--> labjas, laboratorium bril, handschoenen, e.d.
--> gifwijzer
--> gevaren pictogrammen

Gevaren voor het milieu kunnen begrijpen en toepassen tijdens de proeven.
--> transport, recycling, grondstoffen, productie, afvalverwerking
--> bodem, lucht en waterverontreiniging
--> lozing en verwerking
--> uitputting van de natuurlijke bronnen
--> duurzaamheid

Het scheiden van afvalstoffen thuis.
--> gft, kca, papier, kleding, batterijen, glas, pmd

Het verschil kunnen benoemen tussen een natuurkundig proces en een scheikundig proces.
--> natuurkundig kun je met dezelfde beginstof(fen) blijven herhalen. (faseovergangen)
--> scheikundige processen kun je met dezelfde beginstof(fen) maar 1x uivoeren(voedsel bereiden, roest, verbranding, lijmen

Het kunnen toepassen van de volgende formule:
Dichtheid = massa / volume

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Stoffen

Periode 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/K/3/3e NASK1/K/3/4a NASK1/K/3/4b NASK1/K/3/4c NASK1/K/3/4d NASK1/K/3/4e NASK1/K/10/17a NASK1/K/10/17b NASK1/K/10/17c

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

120 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Informatieboeken NASK 1 en 2

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE02 - Straling

SE-week 1 | Schoolexamen (SE) | Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Bronnen van ioniserende straling kunnen benoemen.
--> Medische toepassingen, kerencentrales, aardstraling

Het beschrijven en toepassen van radioactief verval.
--> Elke x aantal tijd vervalt de helft van de straling die aanwezig is.

veiligheidsmaatregelingen.
--> Afstand nemen, loden schort, korte tijd

De bouw van stoffen en materialen beschrijven in termen van moleculen en atomen.
De bouw van een atoom kunnen uitleggen:
--> elektronen, protonen en neutronen
Het gedrag van atomen en moleculen in de fases kunnen uitleggen:
--> vast: geen beweging
--> vloeibaar: beweging
--> vast: zeer veel beweging

AANVULLENDE INFO OVER HERKANSINGEN

Er is 1 herkansing mogelijk. Iedereen is toegestaan om deze toets te herkansen.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/K/1 | NASK1/K/2 | NASK1/K/11 | NASK1/K/10/17a | NASK1/K/10/17b | NASK1/K/10/17c

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

60 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Informatieboeken NASK 1 en 2**

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Het weer

Periode 2 | Schoolexamen (SE) | Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Het meten van temperatuur en luchtdruk met de juiste meetapparatuur en eenheid.
Het kunnen beschrijven van het ontstaan van wolken, neerslag en bliksem.
Het maatschappelijk aspect van weersverschijnsels kunnen toelichten.
--> stormen, overstroming, orkaan.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/K/12 NASK1/V/3

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

120 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Informatieboeken NASK 1 en 2

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE04 - Licht

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Het kunnen tekenen van schaduw met behulp van lichtstralen.
Het kunnen toepassen van de spiegelwet (hoek van inval is hoek van terugkaatsing).
Verschillende soorten lichtbundels kunnen tekenen:
--> divergent, convergent en evenwijdig

Het kunnen begrijpen van het maken van kleur (primaire en secundaire licht kleuren).
Het begrijpen van kleuren zien en het toepassen van kleurenfilters.

Toepassen van verschillende lenzen:
--> bolle en holle lenzen

Beeldvorming van het menselijk oog begrijpen en het corrigeren van een oogafwijking.

AANVULLENDE INFO OVER HERKANSINGEN

Herkansen mogelijk voor alle leerlingen.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/K/7

WEEGFACTOR

15.0%

TYPE TOETS

Praktische opdracht

TOETSINGSVORM

Overig (OV)

TIJDSDUUR

60 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

SE-week 2

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- **Basispakket hulpmiddelen**
- **Informatieboeken NASK 1 en 2**

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE05 - Elektriciteit en energie - Leerstofomschrijving

Elektriciteit:
In elektrische schakelingen de onderdelen naar aard en functie onderscheiden en de symbolen ervan herkennen:
--> Schakelingen
--> componenten
--> meetinstrumenten

Inzicht in een gesloten stroomkring: serie en parallel.

Uitleggen hoe een stroomkring beveiligd kan worden:
--> hoofdzekering, groepzekering, aardlekschakelaar, randaarde en 'dubbele' isolatie.

Uitleggen van een isolator en een geleider.

Schema's van schakelingen gebruiken, interpreteren en aanpassen, en de werking van de componenten verklaren van tenminste:
--> Inbrekersalarm, automatische deurbel, elektronische temperatuurcensor, schermschakeling, dimmer en een discolicht.

Relatie kunnen leggen tussen stroom en spanning bij een serie en parallelschakeling.
Beargumenteren van een keuze ten aanzien van energieverbruik, rendement, capaciteit, levensduur en veiligheid.
Basisbegrippen van magnetisme kennen en toepassen bij de dynamo, transformator, luidspreker, relais en reedcontact. De onderdelen van een dynamo en tranformator benoemen en beschrijven hoe hiermee elektrische energie kan worden opgewekt.

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE05 - Elektriciteit en energie - Leerstofomschrijving (vervolg)

De volgende formules kunnen toepassen:
--> R = U/I, P = UxI, E = Pxt, Rv = R1+R2+R3, 1/Rv = 1/R1+1/R2+ , Rt = Rv, np/ns = Up/Us, C =Ixt

Energie:
Enkele warmtebronnen en meetinstrumenten herkennen.
Uitleggen hoe transport van warmte plaatsvindt:
--> straling, stroming en geleiding

temperatuur, warmte en tijd op de volgende manier gebruiken:
--> het verband tussen temperatuur en tijd en warmte toepassen
--> absolute nulpunt
--> omrekenen van waarden tussen temperatuurschalen kelvin en celcius

De werking van warmte-isolerende maatregelingen uitleggen, bij enkele voorwerpen.
De milieu en gezondheidseffecten noemen die kunnen optreden als gevolg van energieverbruik:
--> luchtverontreiniging, zure regen, broeikaseffect, thermische verontreiniging, irritatie van slijmvliezen ogen en luchtwegen.

Toelichten dat de ene vorm van energie omgezet kan worden in een andere vorm van energie:
--> bewegings-, zwaarte-, warmte-, elektrische-, chemisch-, stralings-,kern-, veer-, elastisch-,
--> verbrandingswarmte, wet van behoud van energie en rendement.

Het kunnen toepassen van de volgende formules:
--> T(k) = T(C) + 273
--> Eb = 0,5 x m x v2
--> Eel = Pel x t
--> Rendement = Eaf/Eop = Paf/Pop

↓ Wordt vervolgd op de volgende pagina

Natuur- en scheikunde 1 / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE05 - Elektriciteit en energie

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

AANVULLENDE INFO OVER HERKANSINGEN

Herkansen is mogelijk voor alle leerlingen.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NASK1/K/5/8a NASK1/K/5/8b NASK1/K/5/8c NASK1/K/6/10a NASK1/K/6/10b NASK1/K/6/10c

WEEGFACTOR

20.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

120 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen
* Informatieboeken NASK 1 en 2

Nederlands / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Nederlands die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Leesvaardig	Schriftelijk examen	SE-week 1	10.0%
SE02	Stagepresentatie	Mondeling examen	Periode 2	10.0%
SE03	Ingezonden brief	Schriftelijk examen	SE-week 2	10.0%
SE04	Sollicitatiegesprek	Mondeling examen	SE-week 3	10.0%
Totale weging dit jaar				**40.0%**

Nederlands / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Leesvaardig

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je gaat zakelijke teksten lezen en er vragen over beantwoorden.
Je kunt het schrijfdoel, het onderwerp en de hoofdgedachte van een tekst benoemen. Je maakt onderscheid tussen hoofd- en bijzaken. Je kunt een eenvoudige samenvatting maken van een tekst.
De lesstof omvat de onderdelen Lezen van hoofdstuk 1 en 2 van Talent.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/3/3a NE/K/6/6a NE/K/6/6b

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

SE02 - Stagepresentatie

Periode 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

In de klas houd je een presentatie over je stage. Hierin vertel je wat je hebt gedaan en geleerd tijdens je stage. Ook vertel je hoe de stage je verder heeft geholpen in de keuze voor je vervolgopleiding..

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/1 NE/K/2 NE/K/3 NE/V/1 NE/K/5/5a NE/K/5/5b NE/K/5/5c NE/K/5/5d NE/K/5/5e

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Mondeling examen

TOETSINGSVORM

Audiovisuele presentatie (AVP)

TIJDSDUUR

10 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen

Nederlands / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Ingezonden brief

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je schrijft een ingezonden brief over een actueel onderwerp. Tijdens de voorbereidende lessen heb je je ingelezen over een actueel nieuwsonderwerp. Je maakt tijdens deze lessen een hulpkaart voor het schrijven van je ingezonden brief. De hulpkaart wordt ingeleverd bij de vakdocent. De hulpkaart mag je gebruiken tijdens het maken van de recensie in de SE-week.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/3 NE/K/7 NE/V/2 NE/V/3

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Verslag (VS)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen
- Verklarende woordenboeken

SE04 - Sollicitatiegesprek

SE-week 3 Schoolexamen (SE)

Niet herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kiest uit een aantal vacatures de voor jou meest geschikte. Je maakt een sollicitatiebrief en CV als onderdeel van de voorbereiding op het gesprek. Vervolgens houd je een sollicitatiegesprek. De inhoud van het gesprek en het bijbehorende beoordelingsmodel staan in Teams.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

NE/K/1 NE/K/2 NE/K/5

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Mondeling examen

TOETSINGSVORM

Rollenspel (RS)

TIJDSDUUR

10 minuten

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

- Basispakket hulpmiddelen

Wiskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

Hieronder vind je een algemeen overzicht van alle examens voor het vak Wiskunde die in Leerjaar 3 afgenomen gaan worden. **Let op!** Dit is niet alle beschikbare informatie over de examens. Op de volgende bladzijden worden alle belangrijke details per examen weergegeven.

Code	Naam	Type	Afnamemoment	Weging
SE01	Verbanden	Schriftelijk examen	SE-week 1	10.0%
SE02	Meetkunde	Schriftelijk examen	SE-week 2	10.0%
SE03	Getallen	Schriftelijk examen	SE-week 3	10.0%
Totale weging dit jaar				**30.0%**

Wiskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE01 - Verbanden

SE-week 1

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Je kunt een formule omzetten naar een lineaire grafiek. Je kunt de regelmaat in een tabel berekenen. Je kunt een formule maken bij een tabel. Je kunt een formule maken bij een grafiek. Je kunt de richtingscoëfficient berekenen vanuit een grafiek.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

WI/K/2 WI/K/4/6a WI/K/4/6b

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen

SE02 - Meetkunde

SE-week 2

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Eenheden van lengte, oppervlakte en inhoud kunnen omrekenen. Oppervlakte en omtrek kunnen berekenen van: Vlakke figuren en samengestelde vlakke figuren. Inhoud en oppervlakte van ruimtefiguren kunnen berekenen. Oppervlakte en inhoud van een vergroting kunnen berekenen.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

WI/K/2 WI/K/6/9a WI/K/6/9b WI/K/6/9c

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

* Basispakket hulpmiddelen

Wiskunde / PTA 2026 - 2027 / Bovenbouw VMBO TL Leerjaar 3

SE03 - Getallen

SE-week 3

Schoolexamen en centraal examen (SE & CE)

Herkansbaar

LEERSTOFOMSCHRIJVING

Rekenen met grote getallen. Rekenen met eenheden, geld en snelheid. Rekenen met verhoudingen. Antwoorden opschrijven in de wetenschappelijke notatie.

TOEGEKENDE EINDTERMEN

WI/K/2 WI/K/5/7b

WEEGFACTOR

10.0%

TYPE TOETS

Schriftelijk examen

TOETSINGSVORM

Schriftelijk (ST)

TIJDSDUUR

50 minuten

AFNAMEMOMENT VAN HERKANSING

Centraal herkansingsmoment

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

Basispakket hulpmiddelen

Gebruikte eindtermen

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **AK/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit
- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Domein **AK/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit
- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Eindterm **AK/K/3/3.1** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: verschillende typen aardrijkskundige vragen herkennen en formuleren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit

Eindterm **AK/K/3/3.1.1b** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: aardrijkskundige werkwijzen toepassen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **AK/K/3/3c** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: gebruik maken van verschillende soorten kaarten en kaartvaardigheden, luchtfoto's en satellietbeelden.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit

Eindterm **AK/K/3/3d** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: informatie ordenen, analyseren en daarover conclusies trekken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit

Eindterm **AK/K/3/3f** Schoolexamen

De kandidaat kan een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: een standpunt innemen en beargumenteren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk
- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen
- SE03 - Grenzen en identiteit

Eindterm **AK/K/7/14** Schoolexamen

De kandidaat kan regionale verschillen in welvaart in Nederland beschrijven en verklaren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **AK/K/7/15** Schoolexamen

De kandidaat kan regionale verschillen in welvaart in een buiten-Europese macroregio en een contrasterende macroregio elders in de wereld beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Arm en Rijk

Eindterm **AK/K/5/8** Schoolexamen

De kandidaat kan het gebruik van energie en de gevolgen ervan voor Nederland en een contrasterende regio elders in Europe beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer energiegebruik en de effecten ervan beschrijven en de situatie in beide gebieden vergelijken.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen

Eindterm **AK/K/5/9** Schoolexamen

De kandidaat kan het gebruik van energie en de gevolgen ervan in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE02 - Natuurlijke hulpbronnen

Eindterm **AK/K/9/20** Schoolexamen

De kandidaat kan verschillen in regionale identiteit en de manier waarmee men daarmee omgaat in Nederland en een contrasterende regio elders in Europa, beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Grenzen en identiteit

Eindterm **AK/K/9/21** Schoolexamen

De kandidaat kan territoriale conflicten in een buiten-Europese macroregio en verklaren en verbanden leggen met grondstoffen en culturele verschillen.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Grenzen en identiteit

Alle getoetste eindtermen voor Aardrijkskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **AK/K/3** Schoolexamen en centraal examen

Leervaardigheden in het vak aardrijkskunde

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Eindterm **AK/K/5/7** Schoolexamen

De kandidaat kan het gebruik van energie in de eigen regio beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Eindterm **AK/K/7/13** Schoolexamen

De kandidaat kan verschillen tussen meer en minder welvarende wijken en voorstellen voor verbetering van de woon- en leefomstandigheden in de eigen regio beschrijven.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Eindterm **AK/K/9/19** Schoolexamen

De kandidaat kan verschillende soorten grenzen in de eigen regio beschrijven en verklaren en verbanden leggen met identiteit.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Onderzoek in de eigen omgeving

Alle getoetste eindtermen voor Beeldend -tekenen

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **BV/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in de beeldende vakken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Kunstbeschouwing Dromen

Domein **BV/K/8** — Centraal examen

Beschouwen - werk van anderen, reflectief

Wordt getoetst in:

- SE01 - Kunstbeschouwing Dromen

Domein **BV/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Domein **BV/K/2** — Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Domein **BV/K/4** — Schoolexamen

Beeldend werk, productief

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Domein **BV/K/5** — Schoolexamen

Werkproces, productief

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Alle getoetste eindtermen voor Beeldend -tekenen

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **BV/K/6** — Schoolexamen

Middelen, productief

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Domein **BV/K/7** — Schoolexamen

Beschouwen - eigen werk, reflectief

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Domein **BV/V/2** — Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Domein **BV/V/3** — Centraal examen

Vaardigheden in samenhang

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Eindterm **BV/V/1/11** — Centraal examen

De kandidaat kan naar aanleiding van een eigen probleemstelling - autonoom en toegepast - beeldend werk maken.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Alle getoetste eindtermen voor Beeldend -tekenen

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **BV/V/1/12** Centraal examen

De kandidaat kan deze probleemstelling verkennen, analyseren, oplossen en uitvoeren.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Eindterm **BV/V/1/13** Centraal examen

De kandidaat kan een werkplan opstellen, bewaken en uitvoeren, zijn werkproces vastleggen, ordenen en presenteren en er op reflecteren.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Eindterm **BV/V/1/14** Centraal examen

De kandidaat kan aspecten van de voorstelling en vormgeving zó gebruiken dat ze een bijdrage leveren aan de zeggingskracht van het eigen beeldend werk.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Praktische Opdracht Dromen
- SE03 - Praktische Opdracht Crisis

Alle getoetste eindtermen voor Biologie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **BIO/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging
- SE04 - Practica over cel bouw en ordening
- SE05 - Duurzaam leven

Domein **BIO/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging
- SE02 - Voorlichting SOA
- SE03 - Erfelijkheid en evolutie
- SE04 - Practica over cel bouw en ordening
- SE05 - Duurzaam leven

Domein **BIO/K/3** Centraal examen

Leervaardigheden in het vak biologie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging
- SE02 - Voorlichting SOA
- SE03 - Erfelijkheid en evolutie
- SE04 - Practica over cel bouw en ordening
- SE05 - Duurzaam leven

Eindterm **BIO/K/4/5b** Centraal examen

De kandidaat kan toelichten dat een organisme als een geheel beschouwd kan worden waarbij voor instandhouding en gezondheid van het organisme processen in onderlinge samenhang plaatsvinden.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging
- SE02 - Voorlichting SOA
- SE03 - Erfelijkheid en evolutie
- SE04 - Practica over cel bouw en ordening
- SE05 - Duurzaam leven

Alle getoetste eindtermen voor Biologie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **BIO/K/8/11a** Schoolexamen

De kandidaat kan delen die van belang zijn voor stevigheid en beweging noemen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging

Eindterm **BIO/K/8/12a** Schoolexamen

De kandiddaat kan delen die van belang zijn voor stevigheid en beweging noemen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging

Eindterm **BIO/K/8/12b** Schoolexamen

De kandidaat kan de gevolgen van overbelasting noemen en beschrijven.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging

Eindterm **BIO/K/4/5a** Centraal examen

De kandidaat kan kenmerkende eigenschappen van cellen noemen, de samenstellende delen daarvan beschrijven, en de meest voorkomende organisatieniveaus binnen organismen noemen en beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stevigheid en beweging
- SE02 - Voorlichting SOA
- SE03 - Erfelijkheid en evolutie
- SE04 - Practica over cel bouw en ordening
- SE05 - Duurzaam leven

Domein **BIO/K/10** Schoolexamen

Bescherming

Wordt getoetst in:

- SE02 - Voorlichting SOA
- SE03 - Erfelijkheid en evolutie

Alle getoetste eindtermen voor Biologie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **BIO/K/5/7** Schoolexamen

De kandidaat kan de rol van schimmels en bacteriën in het milieu en de biotechnologie noemen en toelichten.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Voorlichting SOA
- SE04 - Practica over cel bouw en ordening

Eindterm **BIO/K/6/9b** Centraal examen

De kandidaat kan de relaties noemen en toelichten die ze onderling en met hun omgeving hebben.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Practica over cel bouw en ordening
- SE05 - Duurzaam leven

Domein **BIO/K/7** Schoolexamen

Mensen beïnvloeden hun omgeving

Wordt getoetst in:

- SE05 - Duurzaam leven

Alle getoetste eindtermen voor Duits

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **DU/K/2** — Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid
- SE02 - Kijk- en luistervaardigheid
- SE03 - Gespreksvaardigheid
- SE04 - Leesvaardigheid

Domein **DU/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid
- SE03 - Gespreksvaardigheid

Domein **DU/K/7** — Schoolexamen en centraal examen

Schrijfvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid

Domein **DU/V/4** — Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE01 - Schrijfvaardigheid

Domein **DU/K/5** — Schoolexamen en centraal examen

Luister- en kijkvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE02 - Kijk- en luistervaardigheid

Domein **DU/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - Gespreksvaardigheid

Alle getoetste eindtermen voor Duits

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **DU/K/6** Schoolexamen

Gespreksvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE03 - Gespreksvaardigheid

Domein **DU/K/4** Centraal examen

Leesvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE04 - Leesvaardigheid

Domein **DU/V/1** Schoolexamen

Leesvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE04 - Leesvaardigheid

Alle getoetste eindtermen voor Economie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EC/K/4B** — Schoolexamen en centraal examen

Consumptie en consumentenorganisaties

Wordt getoetst in:

- SE01 - PO Sparen & Lenen

Domein **EC/K/5A** — Schoolexamen en centraal examen

Arbeid en productie

Wordt getoetst in:

- SE02 - SE Arbeidsmarkt
- SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.

Domein **EC/K/5B** — Schoolexamen en centraal examen

Arbeid en bedrijfsleven

Wordt getoetst in:

- SE02 - SE Arbeidsmarkt
- SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.

Domein **EC/K/1** — Schoolexamen en centraal examen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.

Domein **EC/K/3** — Schoolexamen en centraal examen

Leervaardigheden in het vak economie

Wordt getoetst in:

- SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.
- SE04 - Wat doet de overheid

Domein **EC/K/4A** — Schoolexamen en centraal examen

Consumptie

Wordt getoetst in:

- SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.

Alle getoetste eindtermen voor Economie

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EC/V/2** Schoolexamen en centraal examen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE03 - PO: het organiseren van een eigen festival.

Eindterm **EC/K/6/8** Schoolexamen en centraal examen

De kandidaat heeft inzicht in de sociale, economische en financiële functies van de overheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.

Wordt getoetst in:

- SE04 - Wat doet de overheid

Alle getoetste eindtermen voor Engels

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **EN/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid
- SE02 - Schrijfvaardigheid
- SE03 - Spreekvaardigheid

Domein **EN/V/1** Schoolexamen

Leesvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid

Eindterm **EN/K/4/4a** Centraal examen

De kandidaat kan aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid

Eindterm **EN/K/4/4b** Centraal examen

De kandidaat kan de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid

Eindterm **EN/K/4/4c** Centraal examen

De kandidaat kan de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid

Eindterm **EN/K/4/4d** Centraal examen

De kandidaat kan gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid

Alle getoetste eindtermen voor Engels

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **EN/K/4/4e** — Centraal examen

De kandidaat kan verbanden tussen delen van een tekst aangeven.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardigheid

Domein **EN/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in de Moderne Vreemde Talen

Wordt getoetst in:

- SE02 - Schrijfvaardigheid
- SE03 - Spreekvaardigheid

Domein **EN/K/7** — Schoolexamen en centraal examen

Schrijfvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE02 - Schrijfvaardigheid

Domein **EN/V/4** — Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE02 - Schrijfvaardigheid

Domein **EN/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - Spreekvaardigheid

Domein **EN/K/6** — Schoolexamen

Gespreksvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE03 - Spreekvaardigheid

Alle getoetste eindtermen voor Geschiedenis

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **GS/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Industriële samenleving in Nederland
- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945
- SE03 - De Koude Oorlog
- SE04 - Interview Historisch Persoon

Domein **GS/K/2** — Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Industriële samenleving in Nederland
- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945
- SE03 - De Koude Oorlog
- SE04 - Interview Historisch Persoon

Domein **GS/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in het vak geschiedenis en staatsinrichting

Wordt getoetst in:

- SE01 - Industriële samenleving in Nederland
- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945
- SE03 - De Koude Oorlog
- SE04 - Interview Historisch Persoon

Domein **GS/V/3** — Schoolexamen en centraal examen

De verhouding mens - milieu

Wordt getoetst in:

- SE01 - Industriële samenleving in Nederland

Eindterm **GS/K/6/9** — Centraal examen

De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe het proces van industrialisatie de Nederlandse samenleving ingrijpend veranderd heeft vanaf de tweede helft van de 19e eeuw.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Industriële samenleving in Nederland

Alle getoetste eindtermen voor Geschiedenis

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **GS/V/5** Schoolexamen en centraal examen

Verzuiling en ontzuiling in Nederland

Wordt getoetst in:

- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945

Domein **GS/V/6** Schoolexamen en centraal examen

Nederland en de Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog

Wordt getoetst in:

- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945

Eindterm **GS/K/8/13** Centraal examen

De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen zich na de Tweede Wereldoorlog hebben voorgedaan en verklaren welke gevolgen deze ontwikkelingen gehad hebben voor de Nederlandse samenleving.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945
- SE04 - Interview Historisch Persoon

Eindterm **GS/K/10/17** Centraal examen

De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen zich in de Nederlandse en (West-)Europese geschiedenis vanaf 1900 hebben voorgedaan.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945
- SE03 - De Koude Oorlog

Eindterm **GS/K/9/15** Centraal examen

De kandidaat kan het ontstaan, verloop en einde van de Koude Oorlog herkennen en beschrijven, en aangeven welke oorzaken en gevolgen deze periode voor de wereldpolitiek in het algemeen en voor Europa in het bijzonder heeft gehad.

Wordt getoetst in:

- SE03 - De Koude Oorlog
- SE04 - Interview Historisch Persoon

Alle getoetste eindtermen voor Geschiedenis

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **GS/V/9/28a** Centraal examen

De kandidaat kan de volgende thema's herkennen, beschrijven, verklaren en plaatsen in het kader van het Historisch Overzicht vanaf 1900: Het ontstaan en de gevolgen van het communisme in de Sovjetunie (1917-1941).

Wordt getoetst in:

- SE03 - De Koude Oorlog

Domein **GS/V/7** Centraal examen

Verwerven en verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE04 - Interview Historisch Persoon

Alle getoetste eindtermen voor Kunstvakken inclusief ckv

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **CKV/K/3** Schoolexamen

Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping

Wordt getoetst in:

- HO01 - Culturele en Kunstzinnige activiteiten
- SE01 - Cultureel Zelfportret
- SE02 - Praktische Opdracht

Domein **CKV/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Cultureel Zelfportret
- SE03 - Kunstdossier

Domein **CKV/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE03 - Kunstdossier

Domein **CKV/K/4** Schoolexamen

Reflectie en kunstdossier

Wordt getoetst in:

- SE03 - Kunstdossier

Alle getoetste eindtermen voor Lichamelijke opvoeding

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **LO1/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoog- en verspringen
- SE02 - Hardlopen
- SE03 - Werpen/stoten/slingeren
- SE04 - Terugslagspel 1 Volleybal
- SE05 - Circuit op muziek
- SE06 - Zelfverdediging
- SE07 - Turnen
- SE09 - Terugslagspel 2 Racketsport

Domein **LO1/K/3** Schoolexamen

Leervaardigheden in het vak lichamelijke opvoeding

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoog- en verspringen
- SE02 - Hardlopen
- SE03 - Werpen/stoten/slingeren
- SE04 - Terugslagspel 1 Volleybal
- SE05 - Circuit op muziek
- SE06 - Zelfverdediging
- SE07 - Turnen
- SE08 - Actuele bewegingsactiviteit
- SE09 - Terugslagspel 2 Racketsport

Domein **LO1/K/7** Schoolexamen

Atletiek

Wordt getoetst in:

- SE01 - Hoog- en verspringen
- SE02 - Hardlopen
- SE03 - Werpen/stoten/slingeren

Domein **LO1/K/4** Schoolexamen

Spel

Wordt getoetst in:

- SE04 - Terugslagspel 1 Volleybal
- SE09 - Terugslagspel 2 Racketsport

Alle getoetste eindtermen voor Lichamelijke opvoeding

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **LO1/K/6** Schoolexamen

Bewegen op muziek

Wordt getoetst in:

- SE05 - Circuit op muziek

Domein **LO1/K/8** Schoolexamen

Zelfverdediging

Wordt getoetst in:

- SE06 - Zelfverdediging

Domein **LO1/K/5** Schoolexamen

Turnen

Wordt getoetst in:

- SE07 - Turnen

Domein **LO1/K/9** Schoolexamen

Actuele bewegingsactiviteiten

Wordt getoetst in:

- SE08 - Actuele bewegingsactiviteit

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NASK1/K/3/3e** Centraal examen

De kandidaat kan een onderzoek doen en een ontwerpproces uitvoeren en evalueren, daarbij ook rekening houdend met de veiligheid.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen

Eindterm **NASK1/K/3/4a** Centraal examen

De kandidaat kan rekenvaardigheden toepassen

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen

Eindterm **NASK1/K/3/4b** Centraal examen

De kandidaat kan natuurkundige grootheden hanteren en met behulp van formules daarmee berekeningen uitvoeren en redeneringen opzetten

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen

Eindterm **NASK1/K/3/4c** Centraal examen

De kandidaat kan natuurkundige apparatuur gebruiken, daarmee experimenten uitvoeren en de resultaten interpreteren

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen

Eindterm **NASK1/K/3/4d** Centraal examen

De kandidaat kan de computer gebruiken om met meetprogramma's experimenten uit te voeren en te interpreteren, om met applets en simulaties onderzoek te doen en om natuurkundige informatie te selecteren en te verwerken

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NASK1/K/3/4e** Centraal examen

De kandidaat kan een onderzoek doen en een ontwerpproces uitvoeren en evalueren, daarbij ook rekening houdend met de veiligheid.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen

Eindterm **NASK1/K/10/17a** Schoolexamen

De kandidaat kan de bouw van stoffen en materialen beschrijven in termen van moleculen en atomen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen
- SE02 - Straling

Eindterm **NASK1/K/10/17b** Schoolexamen

De kandidaat kan het gedrag van atomen en moleculen in de verschillende fasen uitleggen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen
- SE02 - Straling

Eindterm **NASK1/K/10/17c** Schoolexamen

De kandidaat kan de bouw van een atoom beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE01 - Stoffen
- SE02 - Straling

Domein **NASK1/K/1** Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE02 - Straling

Domein **NASK1/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE02 - Straling

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **NASK1/K/11** Schoolexamen

Straling en stralingsbescherming

Wordt getoetst in:

- SE02 - Straling

Domein **NASK1/K/12** Schoolexamen

Het weer

Wordt getoetst in:

- SE03 - Het weer

Domein **NASK1/V/3** Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE03 - Het weer

Domein **NASK1/K/7** Schoolexamen

Licht en beeld

Wordt getoetst in:

- SE04 - Licht

Eindterm **NASK1/K/5/8a** Centraal examen

De kandidaat kan elektrische schakelingen ontwerpen en analyseren en hierover berekeningen uitvoeren.

Wordt getoetst in:

- SE05 - Elektriciteit en energie

Eindterm **NASK1/K/5/8b** Centraal examen

De kandidaat kan beveiligingen voor elektriciteit verklaren en toepassen en keuzes tussen verschillende apparaten beargumenteren.

Wordt getoetst in:

- SE05 - Elektriciteit en energie

Alle getoetste eindtermen voor Natuur- en scheikunde 1

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NASK1/K/5/8c** Centraal examen

De kandidaat kan de werking van de dynamo en de transformator beschrijven met begrippen uit het magnetisme.

Wordt getoetst in:

- SE05 - Elektriciteit en energie

Eindterm **NASK1/K/6/10a** Centraal examen

De kandidaat kan het proces van verbranden beschrijven en de verspreiding en isolatie van warmte verklaren en toepassen

Wordt getoetst in:

- SE05 - Elektriciteit en energie

Eindterm **NASK1/K/6/10b** Centraal examen

De kandidaat kan de manieren van opwekking van elektrische energie en de gevolgen ervan beschrijven

Wordt getoetst in:

- SE05 - Elektriciteit en energie

Eindterm **NASK1/K/6/10c** Centraal examen

De kandidaat kan het omzetten van energie van de ene vorm in de andere vorm beschrijven en hierover berekeningen uitvoeren

Wordt getoetst in:

- SE05 - Elektriciteit en energie

Alle getoetste eindtermen voor Nederlands

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **NE/K/3/3a** — Centraal examen

De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot het bereiken van verschillende lees-, schrijf-, luister- en kijk-, en spreek-en gespreksdoelen.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardig

Eindterm **NE/K/6/6a** — Centraal examen

De kandidaat kan leesstrategieën hanteren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardig

Eindterm **NE/K/6/6b** — Centraal examen

De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Leesvaardig

Domein **NE/K/1** — Schoolexamen

Oriëntatie op leren en werken

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie
- SE04 - Sollicitatiegesprek

Domein **NE/K/2** — Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie
- SE04 - Sollicitatiegesprek

Domein **NE/K/3** — Centraal examen

Leervaardigheden in het vak Nederlands

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie
- SE03 - Ingezonden brief

Alle getoetste eindtermen voor Nederlands

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **NE/V/1** Schoolexamen

Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie

Eindterm **NE/K/5/5a** Schoolexamen

De kandidaat kan relevante informatie verzamelen en verwerken ten behoeve van de spreek- en gesprekssituatie.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie

Eindterm **NE/K/5/5b** Schoolexamen

De kandidaat kan strategieën hanteren ten behoeve van de spreek- en gesprekssituatie.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie

Eindterm **NE/K/5/5c** Schoolexamen

De kandidaat kan compenserende strategieën kiezen en hanteren.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie

Eindterm **NE/K/5/5d** Schoolexamen

De kandidaat kan het spreek-/luisterdoel in de situatie tot uitdrukking brengen.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie

Eindterm **NE/K/5/5e** Schoolexamen

De kandidaat kan het spreek-/luisterdoel en taalgebruik richten op verschillende soorten publiek.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Stagepresentatie

Alle getoetste eindtermen voor Nederlands

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **NE/K/7** — Centraal examen

Schrijfvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE03 - Ingezonden brief

Domein **NE/V/2** — Schoolexamen

Schrijven op basis van documentatie.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Ingezonden brief

Domein **NE/V/3** — Schoolexamen

Vaardigheden in samenhang

Wordt getoetst in:

- SE03 - Ingezonden brief

Domein **NE/K/5** — Schoolexamen

Spreek- en gespreksvaardigheid

Wordt getoetst in:

- SE04 - Sollicitatiegesprek

Alle getoetste eindtermen voor Wiskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Domein **WI/K/2** Schoolexamen

Basisvaardigheden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Verbanden
- SE02 - Meetkunde
- SE03 - Getallen

Eindterm **WI/K/4/6a** Centraal examen

De kandidaat kan problemen oplossen waarin verbanden tussen variabelen een rol spelen, en daarbij tabellen, grafieken en formules hanteren bij verschillende typen verbanden

Wordt getoetst in:

- SE01 - Verbanden

Eindterm **WI/K/4/6b** Centraal examen

De kandidaat kan problemen oplossen waarin verbanden tussen variabelen een rol spelen, en daarbij geschikte wiskundige modellen gebruiken.

Wordt getoetst in:

- SE01 - Verbanden

Eindterm **WI/K/6/9a** Centraal examen

De kandidaat kan voorstellingen maken, onderzoeken en interpreteren van objecten en hun plaats in de ruimte, en daarbij redeneren over meetkundige figuren en deze tekenen

Wordt getoetst in:

- SE02 - Meetkunde

Eindterm **WI/K/6/9b** Centraal examen

De kandidaat kan voorstellingen maken, onderzoeken en interpreteren van objecten en hun plaats in de ruimte, en daarbij afmetingen meten, schatten en berekenen

Wordt getoetst in:

- SE02 - Meetkunde

Alle getoetste eindtermen voor Wiskunde

Als er enkel een (sub)domein staat, betekent dit dat alle eindtermen in dit (sub)domein getoetst worden.

Eindterm **WI/K/6/9c** Centraal examen

De kandidaat kan voorstellingen maken, onderzoeken en interpreteren van objecten en hun plaats in de ruimte, en daarbij meetkundige begrippen en formules, instrumenten en apparaten hanteren.

Wordt getoetst in:

- SE02 - Meetkunde

Eindterm **WI/K/5/7b** Centraal examen

De kandidaat kan efficiënt rekenen en cijfermatige gegevens kritisch beoordelen, en daarbij op een verstandige manier de rekenmachine gebruiken.

Wordt getoetst in:

- SE03 - Getallen

Toegestane hulpmiddelen

Alle toegestane hulpmiddelen

Hieronder vind je een overzicht van alle toegestane hulpmiddelen die binnen dit PTA gebruikt mogen worden tijdens examens. Let op: kijk bij je specifieke examen welke hulpmiddelen toegestaan zijn voor dat examen. Voor meer informatie over de officiële toegestane hulpmiddelen verwijzen we je graag naar **Examenblad**.

Basispakket hulpmiddelen

Alle leerwegen | Alle vakken

Basispakket van hulpmiddelen, bestaande uit:
- Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier.
- Tekenpotlood.
- Blauw en rood kleurpotlood.
- Liniaal met millimeterverdeling.
- Passer.
- Nietmachine.
- Geometrische driehoek.
- Vlakgum.
- Rekenmachine met basisbewerkingen (m.u.v. Wiskunde A/B/C/D).
- Computer als schrijfgerei (aan te vragen bij examencommissie)

Informatieboeken NASK 1 en 2

Alle leerwegen VMBO | NASK 1, NASK 2

Door het CvTE goedgekeurd informatiemateriaal. Relevante informatieboeken:
- Voor BB: Binas VMBO-basis, informatieboek NASK 1 (2e editie).
- Voor KB en GL/TL: BINAS VMBO-kgt, informatieboek voor NASK 1 en NASK 2 (2e editie).

Verklarende woordenboeken

Alle leerwegen | Alle centrale examens

- Eendelig verklarend woordenboek Nederlands
- Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands.

Enkel 1 van de 2 bovenstaande opties is toegestaan.

Woordenboeken naar doeltaal

Alle leerwegen | Fries, moderne vreemde talen

Woordenboek naar en van de doeltaal;
Bij Engels (op verzoek kandidaat) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels.

Planningsoverzicht

Planningsoverzicht

Hieronder vind je een overzicht van alle examens per periode. De tabellen zijn chronologisch gesorteerd op leerjaar en periode, en de examens zijn per tabel alfabetisch gerangschikt op vaknaam.

LEERJAAR 3 / PERIODE 1

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Kunstvakken inclusief ckv	SE01	Cultureel Zelfportret	240 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE02	Hardlopen	20 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE03	Werpen/stoten/slingeren	20 minuten
Natuur- en scheikunde 1	SE01	Stoffen	120 minuten

LEERJAAR 3 / SE-WEEK 1

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Aardrijkskunde	SE01	Arm en Rijk	50 minuten
Biologie	SE01	Stevigheid en beweging	50 minuten
Duits	SE01	Schrijfvaardigheid	50 minuten
Engels	SE01	Leesvaardigheid	50 minuten
Geschiedenis	SE01	Industriële samenleving in Nederland	50 minuten
Natuur- en scheikunde 1	SE02	Straling	60 minuten
Nederlands	SE01	Leesvaardig	50 minuten
Wiskunde	SE01	Verbanden	50 minuten

Planningsoverzicht

Hieronder vind je een overzicht van alle examens per periode. De tabellen zijn chronologisch gesorteerd op leerjaar en periode, en de examens zijn per tabel alfabetisch gerangschikt op vaknaam.

LEERJAAR 3 / PERIODE 2

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Beeldend -tekenen	SE02	Praktische Opdracht Dromen	720 minuten
Biologie	SE02	Voorlichting SOA	120 minuten
Duits	SE02	Kijk- en luistervaardigheid	50 minuten
Economie	SE01	PO Sparen & Lenen	360 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE01	Hoog- en verspringen	20 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE04	Terugslagspel 1 Volleybal	60 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE05	Circuit op muziek	30 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE06	Zelfverdediging	30 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE07	Turnen	60 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE08	Actuele bewegingsactiviteit	60 minuten
Lichamelijke opvoeding	SE09	Terugslagspel 2 Racketsport	60 minuten
Natuur- en scheikunde 1	SE03	Het weer	120 minuten
Nederlands	SE02	Stagepresentatie	10 minuten

Planningsoverzicht

Hieronder vind je een overzicht van alle examens per periode. De tabellen zijn chronologisch gesorteerd op leerjaar en periode, en de examens zijn per tabel alfabetisch gerangschikt op vaknaam.

LEERJAAR 3 / SE-WEEK 2

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Aardrijkskunde	SE02	Natuurlijke hulpbronnen	50 minuten
Biologie	SE03	Erfelijkheid en evolutie	50 minuten
Duits	SE03	Gespreksvaardigheid	15 minuten
Economie	SE02	SE Arbeidsmarkt	50 minuten
Engels	SE02	Schrijfvaardigheid	50 minuten
Geschiedenis	SE02	Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945	50 minuten
Natuur- en scheikunde 1	SE04	Licht	60 minuten
Nederlands	SE03	Ingezonden brief	50 minuten
Wiskunde	SE02	Meetkunde	50 minuten

LEERJAAR 3 / SE-WEEK2

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Beeldend -tekenen	SE01	Kunstbeschouwing Dromen	50 minuten

Planningsoverzicht

Hieronder vind je een overzicht van alle examens per periode. De tabellen zijn chronologisch gesorteerd op leerjaar en periode, en de examens zijn per tabel alfabetisch gerangschikt op vaknaam.

LEERJAAR 3 / PERIODE 3

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Aardrijkskunde	SE04	Onderzoek in de eigen omgeving	6 uren
Beeldend -tekenen	SE03	Praktische Opdracht Crisis	720 minuten
Biologie	SE04	Practica over cel bouw en ordening	8 uren
Economie	SE03	PO: het organiseren van een eigen festival.	360 minuten
Geschiedenis	SE04	Interview Historisch Persoon	25 uren
Kunstvakken inclusief ckv	HO01	Culturele en Kunstzinnige activiteiten	20 uren
Kunstvakken inclusief ckv	SE02	Praktische Opdracht	300 minuten
Kunstvakken inclusief ckv	SE03	Kunstdossier	20 uren

LEERJAAR 3 / SE-WEEK 3

Vak	Code	Naam	Tijdsduur
Aardrijkskunde	SE03	Grenzen en identiteit	50 minuten
Biologie	SE05	Duurzaam leven	50 minuten
Duits	SE04	Leesvaardigheid	50 minuten
Economie	SE04	Wat doet de overheid	50 minuten
Engels	SE03	Spreekvaardigheid	15 minuten
Geschiedenis	SE03	De Koude Oorlog	50 minuten
Natuur- en scheikunde 1	SE05	Elektriciteit en energie	120 minuten
Nederlands	SE04	Sollicitatiegesprek	10 minuten
Wiskunde	SE03	Getallen	50 minuten